Laisvoji Lietuva

DON LUIS BATLLE BERRES
Naujasis Urugvajaus Respublikos
Vice - Prezidentas.

Cesna Radio

ADOLFAS CESNA

Radijo Technikas

Gamina radio aparatus ir taiso senus, repestingai ir prieinamomis kainomis. parduoda ir issimokéjimui.

Calle SAN FRUCTUOSO 1827

Montevideo

L I B R E R I A

ESAS

Geriausiu pasauliniu rasytoju knygos. — Ivairus popieriai: kartolinas, celofán ir kt. Rasomieji dalykai ir mokyklu rekmenys. — Atvirutes, albumai. Uzsakymus siunciam ir pastu. Priveza tranvijai:

7. 9, 12 ir 61

ARENAL GRANDE 2533

Tel. 2 72 53 Montevideo

Vienintelis Urugvajuje Lietuviu Mosaiku Ir Boldosu Fabrikas

-Du Draugai-

JULIAUS JAZAUSKO IR DIONISIO MILANO

Rastiné: calle BERNA 2347. Cerro

Fabrikas: calle BULGARIA 4146. Cerro

Daromas visiu rúsiu, meniskos ir paprastos mosaikas bei boldosai

Darbas garantuotas. Ekonomiskos kainos

Lietuviams Didelés Nuolaidos

PERSITIKRINKIT

P R O V I S I O N

WILNIUS

Jono ir Onos

S c e s n u l e v i c i u

Calle VIZCAYA 4149 esq. Berna

KRAUTUVE-BARAS

VIKTORO KUCIAUSKO

Calle PRUSIA 1851, kampas Bogotá

Telefonas: 22 13 26

Villa del Cerro

Didelis pasirinkimas visu rusiu maisto produktu. — Vietos ir uzsienio gerimai. Kainos ekonomiskos. — Lietuviskas patarnavimas — Lietuviams nuolaidos

---

Petro Evovlucko ir Alizo Vetos

PIENINE — BAR ALMASENAS

Calle BOGOTA 4151 Esq. BERNA

Telefonas: 22 11 94

Vairus pieno ir kiti maisto produktai, vietos bei uzsienio gerimai

---

Berta Balcityte - Lauciene

LIETUVE MODISTE

Calle Treinta y Tres 1541, Piso 2

Montevideo

Paskutines Mados - Darbas Garantuotas

CINE Selecto

Vienintelis lietuvio P. Zukelio kinas Urugvajuje

c. GRECIA 1105-07 Cerro

Tel.: 22 11 25

FILMOS:

Visuomet paskutinés laidos, meniskiausios ir aukstos kokybés. Daugumos lietuviu ir kitatauciu gausiai lankomas kino teatras.

REVISTA
"LITUANIA LIBRE"

EDITADO POR LA
ASOCIACION CULTURAL
URUGUAY - LITUANIA

Aprobada y reconocida por la Ley del Gobierno Superior de la Nación, con la Personería Jurídica en el año 1941

Organo oficial y propiedad Intelectual de la misma.

Impreso en la
IMPRENTA FORTALEZA
Redacción, Administración e Imprenta
Río de Janeiro 4001
CERRO

Redactor Responsable:
JULIAN JAZAUSKAS
Berna 2347 CERRO
Administrador:
Antonio Brazys

Leidzia
Urugvajaus Lietuviv
Kultūros Draugija.
Metinė Prenumerata:
Urugvajuje $ 1.50 U.
Argentinoje $ 4.00 Rrg.
J. Amerikos V. 2 Dol.
Perlaidos siūsti zumalo administratoriaus vardu; rastus - redakcijos:
LITUANIA LIBRE
Río de Janeiro 4001
Cerro, Montevideo,
Rep. O. del Uruguay.

Laisvoji Lietuva

Mėnesinis - Kultūros - Mokslo - Meno - Visuomenės - Kovos - Zurnalas

Metai (Año III) | Montevideo, Kovo - Marzo, 1947. | Nr. 3 (27)

LA PAZ

Desde hace un tiempo, encuéntrnase reunidos en Moscú los cuatro «grandes» preparando la paz para el mundo.

Cuál será la paz? En qué consistirá? Nada se sabe todavía.

Pues existen dos clases de paz. La una está basada en las libertades individuales y el respeto a la personalidad humana; la otra, fundamentada en la total anulación del individuo y mantenida por el terror, las deportaciones y los campos de concentración. La «paz» soviética es, en suma, una paz de esclavos, cuyo símbolo: la bandera de color sangre con la hoz y el martillo. Ella es la antitesis de la concepción de nuestra paz, que supone la libertad y el respeto para la personalidad del hombre. La paz de esclavos es una paz sepulcral. Después de todas las huecas frases de los creadores de tal paz, después de todas las nieblas de los protocolos «munichianos», el dilema real es el siguiente:

¿Europa o el asiatico Soviét?

No es la primera vez que Asia desbordó en Europa y cuando en las naciones cultas triunfan las bandas destructoras: ¿quién podría decir que los Democráticos Países Bálticos de alta cultura y las naciones católicas de la Europa central se habituarían a la paz sepulcral? Todavia es demasiado prematuro cantar «Réquiem» a Europa. Los nazis quisieron arrancar el alma a Europa, y ahora amenazan matarla los que fueron amigos de estos nazis: los bolcheviques. Eso no obstante, sabemos que el espíritu humano es más fuerte que las fortalezas, más poderoso que las armas ultramodernas. Tal vez pronto — ¿quién puede saberlo con exactitud? — la Europa cristiana se levantará todavia contra sus opresores, se zafará de la roca de «la paz sepulcral» que pesa sobre ella y se liberará a los gritos de: por Dios y la Patria, por la Libertad y el Amor, por la Civilización y la verdadera Democracia. Pero cuánta sangre, cuántas lágrimas de fuego costará esa reconquista.

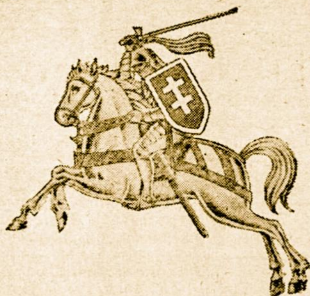
Mientras tanto vivimos envueltos en la sombra de la mentira. Cuántas veces hemos oído en los discursos de los hombres responsables las invocaciones a Dios, la justicia, la libertad, la democracia; cuántas veces fueron repetidos los nobles principios sobre la libre autodeterminación de los pueblos, las cuatro libertades y el luminoso vivir para los hijos de nuestros hijos? Mas apenas se sientan a la mesa de las conferencias, ante la exigencia de uno de los poderosos, naciones enteras son sometidas bajo condiciones simuladoras a ia esclavitud y al exterminio.

¿Dónde están la justicia, la moral, la conciencia, el cumplimiento de las promesas cien veces solemnemente prometidas? A quiénes se las destinaba: acaso a las piedras, a los árboles, o los seres humanos vivientes? Siendo para la gente entonces que los «cuatro grandes» no olviden que también en Lituania varios millones de hombres, mujeres y niños son igualmente seres humanos, que diariamente esperan su liberación, por ella luchan y mueren en el destierro.

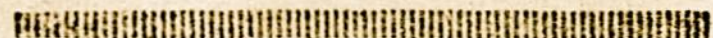
La paz sin justicia o la paz de los esclavos, es sólo un cadáver, una peligrosa ilusión.

Esperamos que en esta conferencia será exigido que no se exporte más lituanos para una brutal muerte en Siberia, y se les devuelva la libertad de Lituania.

••

V. LIETUVOS ISLAISVINIMO KOMITETO PIRMININKAS

VISO PASAULIO LIETUVIAMS

Jau septinti metai Lietuva kryziuojama ir marinama. Nors visa Lietuvos istorija krauju ir ugnimi rasyta, bet tokiu pavoju jai niekad neteko gyventi. Jei seniau buvo késinamasi panaikinti jos nepriklausomybé, laisvé, tautiné kultúra ir kalba, tai siandien Maskvos raudonasis fasizmas uzsimojo sunaikinti visa lietuviu tauta. To savo pragarisko tikslo jis ligi siol siekia niekeno netrugdomas. Vien tik patys pasilike Lietuvoj lietuviai didvyriskai kovoja su savo amzinuoju rusisku priesu, nesigailédami nei savo kraujo, nei gyvybiu. Is kitu valstybiu Lietuva ligi siol néra susilaukusi jokio uztarimo ir jokios pagalbos — nei veiksmu, nei zodziu. Atrodo, kad tas pasaulis visai nezinotu apie Lietuvos esima ir likima, kad pasaulio saziné bútu visai uzrukusi ir kad músu sauksmo balsas nebútu pasiekes jo ausu. Siuo metu prasideda visa eilé pasaulio galiúnu konferenciju, kuriose bus sprendziama Vokietijos klausimai, tarp ju ir sienu reikalai. Vokietija músu kaimyné. Tad tose konferencijose turétu kilti ir Lietuvos klausimas. Valanda mums labai svarbi ir pavojinga. Jei bus ten tartas zodis apie Lietuva, tai koks: uz jos laisve ir nepriklausomybe, ar pries ja. Prabils teisingumas ir demokratiskumas, ar smurtas ir skriauda, kruvina ir ne atitaisoma skriauda. Iskilmingi ir teisingi Trumano, Roosevelto ir Atlanto Chartos désniai cia turés laikyti kvotimus. Islaikys ar neislaikys. Jei islaikys, parodys, kad tie vyrai brangina savo garbe ir neveidmainingais tikslais juos skelbé. Jei neislaikys, parodys, kad ju autoriams rúpéjo ne teisybé ir teisingumas, bet pasaulis apgauti. Sia labai jautria ir pavojinga valanda kiekvienas lietuvis, kurio sirdis dar lietuviskai plaka, privalo visa padaryt, kad teisybé laimétu ir Lietuvai bútu grazinta tai, ka is jos isplésé raudonasis Maskvos fasizmas. Ligi siol uz Lietuvos laisve kovoja tik Lietuva su ginklu rankose tiesioginiai su savo budeliu, rusisku bolseviku. Uzsieny gyvena lietuviai to paties tikslo siekia per savo organizacijas politinémis ir diplomatinémis priemonémis. Tos veiklos priesakyje stovi Vyr. Lietuvos Islaisvinimo Komitetas. Lietuviu gi masé padéjo tik savo piniginémis aukomis ir moraline parama savo organizacijoms. Siandien gi kiekvienas lietuvis privalo aktingai isijungti i Lietuvos gelbéjimo darba. Tam darbui priemones turi pasirinkti tokias, kokios jam yra prieinamos ir kokios gyvenamose salygose gali lengviausia tikslo pasiekti. Nuosaly laikymosi politikos gana. Reik: subrusti, reik: issitiesti, reik: pasiauk:oti, reik: issizadéti bent trumpam savo patogumu ir sustingimo, reik: padaryti tok:i zygi ir susuk:t tok:iu balsu, k:ad k:rúpteltu visas pasaulis k:ad isgirstu pasaulio galiúnu apk:urtusios ausys ir k:ad aik:teltu ju uzruk:usios sazinés, k:ad pagaliau, prisimintu, k:ad yra Lletuva ir k:ad lietuviai yra tok:ie zmonés, k:uriems negalima leisti zúti ir k:urie yra verti turéti savo neprik:lausoma tévyne. Kok:is zygis zengt, kok:iu súkiu suktelt, nurodoma cia priede. Pridedamoji programa vyk:doma sulig vietos aplink:ybémis ir galimybémis. Ji galima, k:ur néra galimybiu, k:iek: k:eist, k:iek: apleist, bet nevalia visisk:ai tylét ir pro pirstus praleisti. Tai bútu nedovanotinas nusik:altimas pries zudoma tévyne, tai bútu talk:a Mask:vos zudik:ams Lietuvai palaidoti ir lietuviams iszudyti. Tok:iu lietuviu neatsiras. Mes tuo tik:ime tvirtai. Mes tik:ime, k:ad ir uzsieny gyvenas lietuvis lygiai taip myli savo tévyne ir lygiai taip sugebés jai pasiauk:oti, k:aip auk:ojasi Lietuvoje pasilik:e. O jie auk:ojasi ik:i savo k:raujo praliejimo, ligi bolsevik:o k:ulk:os ju gyvybés nutrauk:imo, ligi susisprogdinimo granata, k:ad nepak:liútu i raudono budelio rank:as. Mes reik:alaujame mazesnés auk:os, bet turincios didelés reik:smés Lietuvos vadavimo darbe.

Petys ta peti
Na, vyrai, k:as gali,
Sustoje i k:ova uz mylima sali
Prik:elsime Lietuva músu.

M. Krupavicius

Vyriausiojo Lietuvos Islaisvinimo Komiteto Pirminink:as.

1947. I. 30 d.

* * *

KOLUMBIJA IR TENAI GYVENANTIEJI LIETUVIAI

Nesenai tapo suorganizuotas Kolumbijos Lietuviu Komitetas, kurio pirmininku yra zinomas Kolumbijos lietuviu veikéjas p. Stany Sirutis. Sis Kolumbijos Lietuviu Komitetas labai tinkamai ir graziai atsventé Vasario 16-ja ir toliau nepailstamai darbuojasi Lietuvos laisvés ir músu tremtiniu karcios dalios lengvinimo darba. Yasario 16 buvo atlaikytos iskilmingos pamaldos uz Lietuva ir pravestas labai vykes pilietinis minéjimas. Komiteto rúpesciu buvo pràvesta eilé straipsniu italinguose Kolumbijos dienrasciuose, apie bolseviku okupacijos ziaurumus Lietuvoje ir músu tautos kova su ta okupacija. Komitetas taip pat iteiké Kolumbijos vyriausybei atatinkama memorandu ma dél Lietuvos okupacijos ir prasé, kad reikiamu laiku Kalumbija uztartu Lietuvos laisvés grazinimo reikala. Komitetas taip pat daro zygius ir daug dirba, kad dalis lietuviu tremtiniu bútu perkelta is Europos i Kolumbija saugiam ir pastoviam apsigyvenimui Kolumbijoje Situo reikalu, Kolumbijos Lietuviu Komitetas isleido reikiama paaiskinima, kuri zemiau istisai talpina me ir kuris bus idomus músu tremtiniams.

Ts.

Stany Sirutis

Kolumbijos lietuviu kolonijos patriotinio darbo vadovas ir didelis «Laisvosios Lietuvos» prietelius, kuris vertindamas músu zurnalo uzdavinius, paskutinémis dienomis prisiunté stambu ceki jo paramai.

Mums malonu pazyméti, kad tautietis Sirutis savo jégomis prasiskyné ir pasidaré itakingas lietuvis tolimojoj Kolumbijoj.

PAŽINKIME KOLUMBIJĄ

Kolumbija, vardas reiskiantis Kolumbo zemes, kurios buvo atrastos sio garbingo júrininko 1498 metais. Francisco de Miranda, pirmasis amerikietis kuris pataré 1806 metais si varda tam krastui, kuri noréjo isvaduoti is ispanu jungo. Negalédamas ispildyti savo troskimo, taip pat ir Kolumbijos vardas buvo uzmirstas iki Angosturos Kongreso, tai yra iki 17 gruodzio 1819 metu.

Kolumbija randasi atograzu srityje. Ji rubeziuojosi siauréje su dalimi Atlanto Vandenyno, vadinama «Mar de las Antillas»; vakaruose su Ramiuoju Vandenynu ir su Panamos res publika; pietuose su Ekvatorium, Perú ir Brazilija; rytuose su Brazilija ir Venezuela.

Kolumbija uzima mazdaug 1.200.000 kvadratiniu kilometru su 10.000.000 gyventoju, kuriu dauguma gyvena departamentuose ir labai mazai intendecijose.

Etnografiniu atzvilgiu kolumbieciai priklauso baltajai rasei. 20 nuosimciu yra mestizu ir maza dalis negru. mulatu bei indijonu. Kolumbijoj yra labai mazas skaicius uzsienieciu. Visi kolumbieciai kalba ispanu kalba. Tikyba - kataliku. Miestas Bogotá yra respublikos sostiné ir turi 500.000 gyventoju.

Bendrai apzvelgus, Kolumbijos krasta galima padalyti i dvi dalis: Rytu ir Vakaru. Rytu dalis uzima didesne respublikos dali ir yra didelé lyguma, zema ir karsta, kurioje teka didziosios atograzu upés Tarp Arauco ir Guaviare yra placiausios ganyklos, bet klimato salygos néra patogios europieciams. Tarp Guaviara ir Putumayo nepereinamos atograzu girios «selvas virgenes».

Vakaru dalyje yra lygumu ir kalnuotu vietu. Kalnuotose randasi plokstikalnis. Svarbiausios lygumos yra «Llanura de la Costa», apaugusi giriomis, ganyklomis ir plantacijomis. Pacifico ir Catatumbo apaugusios amzinosiomis ir neizengiamomis giriomis.

Svarbiausi Kolumbijos miestai randasi aukstose vietose, nes siose vietose yra patogiausios klimato salygos. Klimato atzvilgiu iki 1.000 metru aukstumos yra karsta iki 40 laipsniu; nuo 1.000 iki 2.500 metru vidutinis malonus oras, labai patogus europieciams, ypatingai Bogotos aukstuma, kur temperatura yra tarp 12 ir 16 laipsniu visuose metu laikotarpiuose; nuo 2.500 iki 3.300 klimatas yra gana saltas.

Kolumbija yra labai turtinga mineralais, ypatingai platino, aukso, sidabro, gelezies rudos, naftos, kurios apdirbimas prasidéjo pries 20 metu upés Magdalena krantuose. Apskaiciuojama, kad Kolumbijoje randasi daugiau negu 300 túkstanciu milijonu statiniu naftos.

Zemés apdirbimas dar néra gerai suorga-

(versti)

PAŽINKIME KOLUMBIJĄ

(Tesinys is 5 puslapio)

nizuotas. Bet dabartiné vyriausybé stengiasi isplatinti kuodaugiausiai si uzsiémima ir pirmutine salyga stato norintiems ivaziuoti i Kolumbija, tai kad ivaziuojantieji bútu zemdirbiai ir katalikai. Todél lietuviai katalikai, kurie norétu ivaziuoti i si krasta, turétu ivaziuoti kaipo zemdirbiai ir bent du metu padirbéti kokia me nors sio músu Komiteto dvare arba úkyje.

Svarbiausi Kolumbijos zemés úkio produktai yra: kava, cukrinés nendrés, bananai. Siltose zemése kukuruzai ir visuose klimatuose: kvieciai, rugiai, mieziai, avizos, bulvés, saltané, o vidutiniame klimate: ryziai, kakao, yuca, medvilné siltose zemése iki 1.300 metru aukstumos. Gyvuliu auginimas yra gana isplites, bet pieno apdirbimas yra dar labai mazai zinomas.

Stasys Sirutis kalbédamas apie úkininkys te inmigrantams nurodo sias perspektyvas: «Dauguma stambiu úkininku gyvena miestuose ir yra reikalingi prityrusiu ir saziningu úkvedziu. Duoda buta, maista, nuosimcius is derliaus ir truputi zemés darzoviu auginimui.

Profesionalai, kaip gydytojai, inzinieriai, mekanikai ir kiti specialistai gali lengvai gauti gero darbo, aisku ismokus vietos kalba. Déka vietos profesionalu pastangoms, inmigravimas sio pasiruosimo zmonéms yra labai sunkus ir dél to norintieji inmigruoti turi Kolumbijos konsului pranesti esa zemdirbiai arba úkio technikai. Vizu isgavimui turi kreiptis pas artimiausius Kolumbijos konsulus Paryziuje, Briuselyje, Antverpene ir visuose stambesniuose uostuose. Jei konsulai nesutiktu duoti vizas ar reikalautu inmigracijos depozitu, músu Komitetas Kolumbijoj sutvarkys siuos formalumus.

Lakúnams ir júrininkams geros perspektyvos. Kiek blogiau, kad oro linijos nenori pinigu duoti is kalno. Jei sios specialybés zmonés galétu uzsimokéti savo kelionés islaidas, turétu geras perspektyvas, kadangi siame kraste organizuojasi keli laivynai ir yra daug oro susiekimo draugiju.

Bet geriausios perspektyvos, mano nuomone, tai úkininkams, agronomams ir zemés úkio produktu apdirbéjams. Nes karta isigijus keliolika ha zemés galima praturtéti labai leng vai. Ypatingai, kad sis yra Kolumbijos Vyriausybés troskimas, pagerinti ir isplatinti kiek galint zemés apdirbima.

Kelionés islaidos: Siuo laiku yra sunku gauti tiesiogini laiva Kolumbijon. Galima atvyk ti léktuvu ir kiekvienam asmeniui kainuotu apie 630 doleriu; vaikai iki 12 metu moka puse bilieto.

Iki dvieju metu nemokamai Is Belgijos Antverpeno ir Prancúzijos Havre, laivas gali plaukti iki Jungtiniu Amerikos Valstybiu ir pas kui léktuvu Kolumbijon.* Vaziuojant siuo keliu kainuotu apie 500 doleriu. Vaziuojant léktuvu galima veztis 25 klg. bagazo. Didesnis kiekis mokamas 1% bilieto vertés. Darome zygiu, masiniam pervezimui. Tikimés UNRA pagalbos. Galima tuo reikalu kreiptis pas vietos lietuviu UNRA atstovus.

Kolumbijos Lietuviu Komiteto Sekretorius.

PARYZIAUS LIETUVIU SVEIKINIMAI PIETU AMERIKOS LIETUVIAMS

Lietuvos ministras gavo is Paryziaus lietuviu Vasario 16 dienai paminéti Komiteto Pirmininko Gen. Stab. Pulk. J. Lanskoranskio zemiau talpinama pareiskima, skiriama visoms uz Lietuvos Laisve kovojancioms organizacijoms bei laikrasciams, Lietuvos reikala atjauciantiems neorganizuotiems tautieciams ir svetimtauciams, talkininkaujantiems Lietuvos teisiu ginimo kovoje:

«Mieli Tautieciai, Brangús Lietuvos Draugai ir uztarytojai!

Sunkus bet teisus ir garbingas uzdavinys jungia músu mintis ir valia. Reiksdami Jums visiems savo besalygini solidaruma, neabejojame, kad tas solidarumo rysis jungia visus po ivairius pasaulio krastus isblaskytus lietuvius ir tikime, jog kiekvienas is músu visur ir visada atliksime kiekviena veiksma, kuri atlikti mus ipareigos músu bendrasis tikslas.

Nepamesdami vilties ir nesisalindami reikalingo, kad ir sunkaus veiksmo, laimésime.

Paryziuje gyvenanciu lietuviu vardu

Vasario 16 D. Paminéti Komitetas.

Tévu nameliai brangús,
Negera mums be ju,
O ten grandiniai zvanga
Aplaistyti krauju.

Ne tiek ten lapu puolé
Juodan purvan rudens,
Kiek i Sibira broliu
I mirti isgabens.

Ir verkš naslaités girios
Ir azuolai linguos,
Ir zemé, tartum mirus,
Paskes vargu varguos.

Tévu nameliai brangús,
Stovékit amzinai —
Regésit giedra dangu,
Sugrisim dar tenai.

Vyté Nemunélis.

«Keturiu Didziuju» konferencijoj Maskvoje, Stalinas su bolsevikisku «veto», o Bevin su pasiskolinta atomine bomba, bandysia pasimatyti ir padaryti «pastovia» taika.

MASKVOS KONFERENCIJA

Nuo kovo mén. 10 d., Maskvoje posédziauja keturi «didieji» ir iesko taikos salygu vokieciu tautai. Karas senai uzsibaigé, bet «didieji» taikos vis neranda, o jei kur ir randa, tai tokia koki patinka Maskvos diktatúrai. Imkim padiktuota «taika» Suomijai. Bolsevikai ja uzpuolé, atémé daug grynai suomiu zemiu, miestu, kasyklu, iszudé daug zmoniu ir parasé tokia «taika», kad Suomija turi dar uzmokéti savo uzpuolikams 300 milijonu doleriu. Tai vadinasi, «teisinga ir pastovi taika».

Iki siol taip jau buvo, kad kas nepatikdavo bolsevikam, tai jie su «veto» ir anglosaksu kaltinimais laimédavo. Ir taip trys, kartais keturi «didieji» konferencijose gincijos dél savo interesu, mazesnieji klausési, o bolsevizmo ekspansija naikino Europa, Balkanus ir nevarzomai zygiavo i Azija.

Sitos taktikos Maskva neatsisako ir dabar. Vietoj taikos salygu Vokietijai, «draugas» Molotovas siúlo, kad si Maskvos konferencija pirmoj eiléj svarstytu Kinijos vidaus reikalus. Mat, marsalo Cang Kai Sek armija baigia likviduoti Makvos apginkluota Kinijos komunistu armija. Bet cia rimtai pasipriesino kaip pati Kinija, taip ir Marshall sn Bevinu. Na, geriau vélai negu niekad. Galimas dalykas, kad Amerika ir Anglija ims visur nebenusileisti Rusijai, bet apie tai dar anksti kalbéti ir dziaugtis kaip ir tokiu demokratiju «laiméjimu», jog Rusija atsisakiusi veto ir sutikusi, kad paliuosuotai is okupacijos Austrijai búsia galima leisti turéti 3000 kareiviu daugiau.

Ir sitoj konferencijoj kaip ir kitose eina nepabaigiami gincai. Ju bus dar daug ir tik ateitis parodys, ar demokratijos karta nusistatys nebenusileisti Rusijai ir panorés ivesti tikra taika ar ir toliau nusileisdami Rusijai, Europa paliks kaipo nauja URSS respublika ir paskui palauks savo eilés. Si arba Maskvos konferencija turés tai isryskinti.

Miklovis - Daukšys.

MAŽOSIOS LIETUVOS TAUTISKUMAS

Kiekvienas músu gerai zinome, kad s. m. sausio 15 d. sukako 24 metai kaip Klaipédos krastas buvo prijungtas prie Didziosios Lietuvos. Taip, brangus tautieciai, visi mes, kuriu gyslomis teka lietuviskas kraujas privalome pri siminti si garbinga ir músu tautos istorijoj labai svarbu ivyki.

Prisimindami ta, mes nulenkiam galvas pries tuos tautos karzygius, kurie Mazosios Lietuvos gelbéjime arba Klaipédos sukilime liejo savo krauja ir aukojo gyvybes, kad Motinai Lietuvai sugrazinus, simtmecius germanu naikintos, sventosios zemaiciu zemés kampeli. Ir todél, to kampelio atgavimas yra vienas graziausiu siuolaikinés Lietuvos istorijos puslapiu.

Minédami si ivyki, negalim tylomis praeiti ir pro tuos Mazosios Lietuvos patriotus kankinius, kurie simtmecius palaiké tenai gyva lietuvybés dvasia ir anciu keliais atvedé prie Klaipédos sukilimo bei sunkiaisiais laikais, kai tuolaikinis músu poetas Baranauskas skundési, kad despotiné caru Rusija:

«Anei druko, anei rasto
Mums turét neduoda —
Sako, tegul bus Lietuva
Ir tamsi ir juoda,

skleidé tautos gaivinimo spindulius Didziajai Lietuvai.

Jau 1832 m. cia pasirodo pirmas lietuviskas laikrastis «Ausra» ir slaptai gabenamas Didziojon Lietuvon, cia taip pat iseina «Varpas», «Tévynés Sargas», kalendoriai, maldaknygés ir brosiúros. Si darba tuomet suko ir laiké Mazosios Lietuvos patriarkas Martynas Jankus, kaip iki tol tesé jo pirmtakúnai: Duonelaitis, Rapagelionis, Mazvydas, Bretkúnas ir visa eilé kitu.

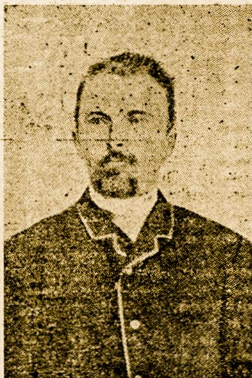
Situ vyru darbus, pagaliau vainikuoja laisve, sausio 15 d. 1923 m. atiduodamas savo gyvybe Klaipédos sukiléliu vadas Budrys.

Prisimindami ir pagerdami pirmuosius Mazosios bei Didziosios Lietuvos zadintojus, kaip Simona Daukanta, vyskupa Valanciu, Dr. Basanaviciu, Dr. Kudirka, Duonelaiti, Janku, Dr. Sliupa ir kitus kurie ypatingai sunkiose salygose dirbo, bet nepalúzo dvasioje ir nepra rado tikéjimo i Lietuvos prisikélima, mes siandiena turime semtis is ju stiprybés ir taip pat nepavargti kovoje, nepalúzti dvasioje bei energijoje uz Lietuvos laisve ir nepriklausomybe.

Siandien Lietuva is músu daugiau reikalauja negu anais laikais, nes jos pavojus ir kancios yra taip pat daug didesnés. Siandien lietuviai masémis vezami i Sibira, masémis zudomi vietoje ir ziauriai naikinama músu kultúra. Bet tas neturi mus atbaidyti nuo kovos ar ja susilpninti siekiant Lietuvai laisvés.

Nors karas ir baigtas, bet taikos dar nesimato ir Lietuva nepripazinta kruviniems bolsevikams. Mes turim gausia, sena, patyrusia ir gerai organizuota iseivija, mes turim ir pacioje Lietuvoje kovojanti su okupantais jaunima, su mumis visos bolsevikinés tyranijos pavergtos Europos tautos. Mes aiskiai matome bundanti kultúringa pasauli pries komunistini barbara. Niaukiasi tolimu kontinentu padangé ir kaupiasi kova tiesos su melu, laisvés su despotija, zmogaus su bestija.

Sia kova laimés zmogus. Tikékim ir sto kim i kova vertais músu pirmuju kovotoju. Búkime tikri, jog laimésime. Ir vél prisikels laisva, nepriklausoma Motina Lietuva. O mes, isblaskyti jos vaikai sugrisime is Sibiro taigu, is Azijos tyrlaukiu, nuo Misisipi, Amazonés, La Platos, Temzos, Tiberio, Senos bei Reino krantu i Nemuno sali ir meilés bei darbo auka isgyde jos zaizdas, sukursime jos palaima.

Martyuas Jankus

«Ausros» leidéjas, Mazosios Lietuvos patriarkas ir jos Gelbéjimo Komiteto pirmininkas. Sitas garbingas Rambyno zinys, viska atidavé Lietuvos laisvei ir palaimai. Nors jis ir sulauké Mazosios Lietuvos susijungimo su Didziaja bei patekancios nepriklausomybés ausros, bet neilgai tuomi jam teko dziaugtis. Uzplústanti Lietuva azijatinio komunizmo kruvinoji banga, priverté balta seneli apleisti savo mieluosius Biténus ir atsidurti tremtyje. Praéjusiais metais, Martynas Jankus pasimiré Vokietijos siauréje.

☞ LIETUVIAI TREMTINIAI.

DOMĖS!

Brangūs Broliai Tremtiniai!

«Laisvosios Lietuvos» redakcija gaudama tūkstancius jūsu, skaudziai mus slėgianciu laisku ir negalėdama visiems atsakyti bei realiai visiems pagelbėti, daro viska ka ji gali jūsu ypatingai karcios dalios lengvinimui ir kencia, kad dėl daugelio kliūciu taip mazai gali padaryti ir jums padėti.

Is jūsu laisku mes matom, kad ypatingai amerikieciu okupuotos Vokietijos zonoje jūsu gyvenimo salygos kasdien darosi sunkesnės ir yra pagrindo bijoti, kad labai jautrūs uz kokaino rinka Kinijoj, uz Persijos zibala ir anglu interesus Vidurzemy, bet lengva sirdimi bolsevikams pardave visa eile Europos tautu amerikieciai, viena grazia diena gali susitarti su NKVD budeliais. Ju skambiais, bet besazinisko melo tusciais zodziais pasaulis jau isitikino ir tas apviltas pasaulis sarkastiniai sypsosis, kai uz dolerius pirkta ir Stalino ismuilinta vírvė atsidurs ant paciu amerikieciu kaklo. Vergiskas Amerikos pataikavimas ir nusileidimai bolsevikams, jai paciai ruosia kelia i «islaisvinima» arba raudonasias kartuves.

Jum nedelsiant, reikia is bolsevikais apakintu yankiu zonos isvykti i saugia vieta. Apie tai mes cia su jumis ir norim pasidalyti.

Manome būsite girdėję, kad didelė, turtinga, didelės ateities Pietu Amerikos respublika Argentina, nusitarė isileisti 4 milijonus ateiviu is Europos. Jai ypatingai stoka zemės ūkio ir metalo apdirbimo darbininku. Lygiagreciai su zemės ūkiu, Argentina smarkiai plecia ir sunkiaja metalo apdirbimo pramone. Taigi cia pageidaujami zemės ūkio darbininkai, pienininkai, darzininkai, sodininkai, agronomai, paukstininkystės bei gyvulininkystės zinovai, kaip lygiai metalo apdirbimo darbininkai, inzinieriai, mechanikai, saltkalviai, elektrisistai ir tolygūs metalurgijos specialistai,

Sis reikalas jau patvirtintas Argentinos Parlamento ir sudaryta specialė Emigrantu Atvezimo Komisija, kuri jau isvyko Europon ir savo nuolatine buvaine turės Romoje, Pazymėtina, kad sios Komisijos pirmininku yra paskirtas zymus Argentinos dvasininkas, kataliku kunigas.

Sitai Komisijai duotos ypatingos ir didelės teisės. Ji ne tik darys emigrantu atranka, bet vietoje duos reikiamus i Argentína ivaziuoti dokomentus ir kelionės islaidas.

Mums kiek zinoma, tai pirmenybė bus virs suminėtu profesiju zmonėms, o be sito bus ziūrima, kad emigrantas būtu ne ekstremistiniu tendenciju, bet samoningas pilietis ir katalikiskai nusiteikes zmogus. Argentina jau ivedа privaloma tikybos dėstyma pradedamose savo mokyklose, jaunuomenės auklėjima ji remia krikscioniskaja morale, joje pabudo labai gyvas tautinio susipratimo ir ekonominio pasiliuosavimo jausmas. Ji pavedė grieztai savystove politika, kuri tarnautu jos liaudies ir krasto didziajai ateiciai. Taigi visai suprantoma, kad naujoji krikscioniska Argentina vengia, kad i jos krasta ivaziuotu griaunancios, regresyvės ir tarptautiniu Maskvos budeliu diriguojamos jėgos. Tuo labiau, kad Argentina puikiai zino, jog jos kompartija net 80% sudaro ivairiu Europos tautu ateiviai, daugumoje savo krasto isvyti arba su svetimais pasais atbėge kriminalistai.

Sito sveiko Argentinos parėdymo nereikia bijoti doram zmogui ir geram katalikui, kuris Argentinoje ras tvarka, laisve, darba, sazininga atlyginima, ji visaip saugaucius istatymus ir t.t.

Lietuviai tremtiniai, ypac amerikieciu zonos neatidėliodami kreipkitės i «Centrini Lietuviu Globos Komiteta Italijoje», kurio pirmininku yra zinomas lietuvis dvasininkas, kun. V. Pavalkis ir kuris vienintelis greiciau sueis i kontakta su Argentinos Komisija bei konkreciai sitame reikale pagelbės. Laiskus rasykite sekanciu adresu:

Rev. V. Pavalkis
Via Lucullo 6, st. 404 406,
Roma.

———

Italia.

KONKURSAS

ALRK Vargonininku Sajunga skelbia lietuviskos dainos arba giesmės chorui konkursa. Konkurse gali dalyvauti lietuviai kompozitoriai ne tik gyvenantieji Siaurės Amerikoj, bet ir Pietu Amerikoj bei isvietintieji gyvena visose pasaulio dalyse. Konkursui skiriamos trys piniginės premijos. Konkurso dalyviai patys pasirenka dainos arba giesmės teksta. Baznytinės giesmės tekstas turi būti dvasinės vyriausybės aprobuotas. Veikalas turi būti skiriamas chorui. Veikalu zodziai po gaidomis turi būti parasyti masinėle, taip pat pazymėti autoriu vardai ir is kokiu saltiniu imti. Premijuoti veikalai bus graziai isleisti ir paskui paskleisti visame lietuviskame pasaulyje.

Konkursui skiriamus veikalus prasoma siūsti iki rugpiūcjo 1 d. 1947 m. siuo adresu:

ALRK Vargoninku Sajungos
Konkurso Komisija.
3252 South Halsted Street
Chicago 8, Ill.
U. S. A,

Dr. V. Kudirka.

MARTYNUKAS

(Tesinys)

«As is cia. Arklio ieskau. Pabėgo is kaimenės, murmėjo vaikyscias, besikesindamas istrūkti.

«Kuo tu vardu?

Nepasirenges prie to klausimo, is sykio neatsakė.

«Jonas! atsiliepė pagaliau.

«Meluoji. Ei, duokit ziburi! Eikit sen!

I riksma isbėgo kazin kas is smuklės, pa sirodė zibintuvas. Trys vyrai apstojo vaika.

«Nepazistu, — atsakė policininkui smuklininkas, prikises zibintuva prie vaikiscio akiu.

Martynukas paliovė besitases. Pamazėl atsisagstė trinycius.

«O tu, vagie, valkata! Uzdarykit i uzkambari, diena apieskosime, na eik!

Bet tuo tarpu vaikinas, kaip sokas i sali, issinėrė is trinyciu, davė gera suoli nuo sieksnio ir dingo uz griovio rugiuose. Tartum griezlė, ilindo i varpu jūres ir prapuolė. Is pradziu slinko, kaip zaltys, nuolat priguldamas prie zemės, tai vėl susirietes dvilinkas, kad nepasirodytu is tu rugiu, bėgo vingiais, nepalikdamas pėdsako. Paskui, niekur nieko negirdėdamas, isidrasino, iskiso galva is rugiu ir apsidairė, kur jis atsidūres. Pazino apylinkes ir linksmai syptelėjo. Priesais ji juodavo giraitė — tai jau Panendriai. Pasivėlino, nes jau rytuose dangus raudonavo, bet gerai apsisuko. I kelia iseiti jau nedriso, pro vartus i kiema nėjo. Is uzkluonės paziūrėjo i kiema. Vis labyn svito. Palaukus isėjo is namu zmogus ir artinosi prie kluono. Martynukas pamazėl svilpterėjo, zmogus apsidairė, pamatė ji ir tuojau prisiartino.

«Tamsta Kotis? — klausia vaikinas kaip paslapcia.

«As.

«Tai tekit.

Isėmė is ancio popierius ir padavė per tvora. Daugiau nieko nekalbėjo ir pasirodzius vyrams kieme, vaikinas jau buvo toli.

Ir vėl bėgo tekinas, sudraskytais marskiniais, pajuodaves, purvinas, surėzytas. I kelia nėjo, o pasiekes Kareiviske, jau nebestengė nusivilkti i dvara. Perbrido per upeli, ilindo i krūmus, parvirto ir uzmigo.

Pabudo jau apypiete ir valanda nezinojo, kas su juo darosi. Pajutes bada ir troskuli, atsipeikėjo ir mato, kad nebegerai, kad reikia susitvarkyti. Issimaudė, pats issiskalbė marskinius, susisagstė juos dagiais, issidziovino saulėje, apsivilko ir nubėgo i dvara.

Pono namie nebuvo, prievaizda tiktai prideramai isplūdo ji, uzsuko ausi ir liepė varyti i naktigone arklius. Issivertė be didesnės bausmės. Martynukas buvo jau visai nusiramines. Tiktai atimti trinyciai jam kvarsino galva, nes ka pasakys namie? Bet nutarė nubėgti is ryto pas Rozike pasitarti; o tuo tarpu pavalgė, isginė kaimene, atsigule būdoje ir atsimindamas tos nakties nutikimus, sypsojosi dziaugsmingai. Paskui, pasitaises skripka, cirskino iki paciam rytui. Tuo tarpu nesirūpino visai, kas ga li iseiti toliau is tos jo keliones. Pavyko ir gana. Gailinosi tiktai, kad turejo tyleti. Kaip jis mielai pasigirtu, kaip pasijuoktu policininku: jis toks mazas būdamas paspruko is tokio milzino su zvaigzde kepureje. Tai besvajodamas uzmigo.

Pabudino ji skaudus stuktelejimas i sona. Straktelejo ant koju. Salia jo stovejo is vals ciaus du urednikai su skardomis ant krūtiniu ir lazdomis rankose — senis Barzdyla ir Svedu Jurgis.

«Kelk, parse! — suriko garsiai senis.

«O ko? — vaikinas drebejo.

«I rastine tave liepe kuo greiciausiai pristatyti. Ka tu padarei?

«O Jezau! As nieko, as ganau arklius. Negaliu eiti i rastine. As tarnauju, mikciojo.

«Ka ten tavo tarnyste. Pirmesnis uredas. Ir mums smagiau būtu baigti vezti sienas, ne tave vedzioti tris varstus. Na eime.

Nuvede ji, kaip koki suimtini. Jis jau nesipriesino savo valdziai. Zenge pirma ju, nuleides galva; smarkiai pabūges ir tiktai graudingai melde, kad tevui nieko nesakytu.

Rastine buvo kaimynystej, Vasbariuose. Vaikinas dar niekad nebuvo ten buves ir juo artyn, juo labiau eme ji baime. Varytojai ragino ji skubintis, o jis vos vilko skaudamas kojas. Pagaliau atejo i vieta. Ivede ji i vidu, kur būdavo teismas ir valsciaus susirinkimas.

Uz stalo sedejo vaitas, lovininkai ir saltisius, o tarpe ju smarkiai supykes olicininkas, nuo kurio jis paspruko.

(Bus daugiau.)

PA ?TIZANO DAINA.

Žydéjo gélés misku tankynéj.
Gojuose véjas zaidé linksmai,
Iséjo broliai ginti tévynés,
Laisvi ir narsús kaip sakalai.

Palinko liepos, baltos alyvos,
Melsvas zibuokles vilgé rasa,
Jaunas brolelis krito negyvas,
Kraujas nudazé rausvai lankas.

Apjuosé kapa lieknas berzelis,
Zvaigzdém pabiro tyli naktis.
Nelauk motule, negris súnelis,
Nebebuciuos jis tavo akis.

Nutilo véjas miskuos ir gojuos,
Zeme apsupo juoda naktis.
Tiktai motulé tyliai raudojo,
Plyso is skausmo josios sirdis.

Supa véjelis berza svyruokli,
Nesa motulei balsa súnaus:
«Kai ant sio kapo zydés zibuoklés,
Músu tévyné laisve atgaus.

Maironis.

Į DARBĄ

Į darbą vyral! Sali jauna
Prizadins meilés rytmetys.
Galybé meilés viska griauna,
Ziemos ledus ji suardys.

Ranka mus spaudzia geleziné,
Krútine apkala ledais:
Uzdekim meile sau krútine!
I kova stokim milzinais!

Tas ne lietuvis, kurs tévyne
Bailiai, kaip kúdikis apleis,
Kursai pamins, ka bociai gyné
Per amzius milzinu keliais.

Tas ne lietuvis, kurs jos búdo,
Jos zemés dainu nemylés;
Neverks, kad patys súnús zudo,
Kas verta meilés ir garbés.

Tas ne lietuvis, kurs dar bijo
Atsizadét sapnu nakties,
Kurs bégs nuo zygiu kalavijo,
Kursai didziais darbais nesvies.

I darba, broliai, vyrs i vyra,
Sarvuoti mokslu atkakliu!
Paimsim arkla, knyga, lyra
Ir eisim Lietuvos keliu.

Andrius Melkis.

KELSIS LIETUVA

Lyg galingas griausmas gaudzia laisvés varpas
Skelbia didi ganda: — Kelsis Lietuva!..
Kelsis amziu bégiai, kelsis kartu kartos,
Bet salis lietuviu amziais bus laisva!

Ar girdi kaip, saukia tavo broliu kraujas,
Kaip vaitoja zemé Nemuno saly?..
Ar jauti, kad gimsta vél Mesijas naujas, —
Ne isminciu rastuos, bet zmogaus sirdy?

Is kaimu ir miestu, is urvu ir giriu
Is tremties golgotu renkasi minia...
Kankiniu net dvasios is kapu isnire
Saukia visai zemei: — Kelsis Lietuva!

Feliksas Grigas

Dabartinis — Urugvajaus Lietuviu Kultúros Draugijos — Valdybos vicepirmininkas ir draugijos patalpu reikalu vedéjas.

Lietuviai! Jei norite zinoti kas darosi bolseviku okupuotoj Lietuvoj ir kas yra músu tautos pardavikai, tai uzsiprenumeruokite
— Laisvaja Lietuva. —

NEPAMIRSKIME SENOVĖS TRADICIJU

Músu gyvenimas nuolat zengia pirmyn ir taip pat keiciasi. Dideli skirtuma sudaro siu dienu gyvenimas su tuo, kuris buvo pries simta metu.

Ypatingai mums gyvenant cia, svetimoj ir tolimoj nuo téviskés padangéj, músu gyvemas keiciasi nors ne taip sparciai, bet kaipo mazai tautai, gana pavojingai. Svetimybés, o ir paties gyvenimo neprielankumu veikiami, mes nutolstam nuo savo graziuju paprociu, suzargoninam savo kalba ir labai daznai net svetima galvosena pasisavinam.

Kaip gyvenimas nesikeis ir kur jis mus nenublokstu, bet doras bei samoningas lietuvis niekur ir niekad neprivalo pamirsti savo graziu, net kitatauciu auksfai vertinamu lietuvisku savybiu.

Mes gerai zinome, kad ne vien visos civilizuotos tautos, bet ir nekurios seimos turi savo tradiciju ir jas palaiko. Tradicijas ypatingai mégsta tie, kurie nori palaikyti glaudesni saita su savo praeitimi. Atsiranda músu tarpe ir tokiu, kurie niekina tradicijas. Jie tvirtina, kad tai yra pasenes, atgyventas ir net stabdas pazanga reiskinys, bet tokiu protavimas néra teisingas, nes dauguma net gilios senovés tradiciju yra tampriai susietos su grozio bei estetinio jausmo ugdymu seimoje, tautoje ir tik jos buvo tas akstinas, kuris siu dienu mena privedé prie jo tokios tobulybés.

Nesidairydami toli, mes zvilgterkime i savasias, lietuviskas tradicijas. Paimkime tik viena, kuria lietuvés moterys islaiké nuo kunigaikstienés Birutés dienu iki sio laiko.

Kaip jau zinome, lietuvés moterys jau is senu laiku pasizyméjo savo nepaprastai graziais ir meniskais ranku audiniais. Retas lietuviu nebeatsimins tu graziu juostu, kaklaraisciu, ranksluosciu, issiuvinétu baltiniu, jau neminint stambesniu darbu, kuriuos atlieka motuliu ar jaunu lietuvaiciu rankos ir sirdis. Grazi ir brangi tradicija ir tuomi, kad tuos aukstos meniskos verrybés darbelius lietuvaités praktikuoja kaipo dovana vardiniu, vestuviu, krikstynu ar kitais panasiais atvéjais. Kadangi tokias dovanas lietuvaités skirdavo tiems vaikinams prie kuriu sirdis linko, tai suprantoma, kad i tokius darbelius jos sudéjo daug rúpescio, daug sielos, grazaus jausmo ir visus gabumus, o be to dar éjo rungtynés, kuri graziau, idomiau jr skirtingiau savo darbeli padarys. Taigi ir tas labai daug prisidéjo prie lietuvaiciu rankdarbiu auksto bei menisko istobulinimo.

Lietuvaiciu rankdarbiu rastu gausumas, ju ivairumas, garmoningas suderinimas, spalvu svelnumas, stilingumas ir naturalumas, atkreipé net viso pasaulio dome. Tarptautinéj rankdarbiu parodoj Paryziuje lietuvaités gauna pirmaja premija.

Jeigu tatai kitatauciai, teisingiau pasakius, visas pasaulis taip ivertina sia grazia músu sesuciu tradicija, tai mes tuolabiau turime ja saugoti ir branginti, ypac dabar kai ziaurus azijatinis rusas, paverges Lietuva stengiasi sunaikinti viska kas lietuviska ir viska músu tautai primesti kas maskoliska.

Iseivijoje gal truputi mums sunkiau islaikyti visas músu tautos tradicijas, bet daug yra tokiu, kurios nesudaro jokiu sunkumu, bet labai vykusiai atstovauja lietuvaites pries kitataucius ir kelia Lietuvos garbe.

«As nieko grazesnio nezinau apdaro mene, kaip jauna lietuvaité taip dailiuose savo tautos rúbuose», vasario 16 sventéj pastebéjo man vienas aukstas Urugvajaus meno atstovas. O mes, ar taip ivertinam savo graziuosius tautiskus drabuzius, kuriais géréjasi ir taip ivertina kitatauciai? Taigi ir pradékime nuo cia. Ypatingai Urugvajaus lietuvés motinos, neleiskime neleiskime zuti sitoms grazioms músu tautos tradicijoms, gaivinkime jas ir savo dukras puoskime tautiskais drabuziais. Paauge lietuvaités pacios turi susirúpinti ir isigyti tautiskus rúbus, kurie kaipo ypatingai grazus parédas pritiks ne vien lietuvisku parengimu choruose, deklamacijose, vaidinimuose, bet ir siaip vakaréliuose, karnavaluose ir visur kitur. Kad sitie paraginimai nepasiliktu balsu tyruose, nuo zodziu eikim prie darbu. Urugvajaus lietuvés motinos, kurios jauciamés lietuvémis, pirmos ir neatidéliodamos papuoskime savo dukrytes lietuviskai, vyresnes dukras paraginkim ir padékim joms taip pat lietuviskai pasipuosti, nes tuomi ir mes pacios pagerbsime savo mieluju motinéliu mums palikta tradicija ir ja iskiepysime savo mielosioms dukreléms. Búkime vertos garbingo lietuvés motinos vardo, tos motinos kuri islaiké lietuvybe, kuri ir mus ismokino myléti savo krasta, gerbti tévu palikima, tradicijas ir suprasti motinos atsakomybe. Lai ir músu mylimos dukros búna tikros lietuvaités, gerbiancios savo tévu paprocius, kalba ir viska, kas jas vestu i sviesia ir laiminga ateiti.

Darykime tai su motiniska meile, ir laiku, arba kol dar galim i vaikus veikti, kol dar ne vélu, kad bútu jiems gyvenime nauda ir mums paguoda. Dirbkime ir dirbkime ne zodziais, o darbu, músu brangiu vaiku graziai ateiciai ir tévynés Lietuvos garbei.

BAISIOS ŽINIOS

Tuo laiku, kai Lietuvos budeliai enkavedistai, nelaimingo isgamos Paleckio lúpomis kalba «Darbe», kad lietuviai tremtiniai gristu is Vakaru Europos i rusais okupuota Lietuva, mus pasiekia autentiška, siurpulingos tragedijos zinia.

Rusu policija Lietuvoje susaudé visa — Urugvajaus Lietuviu Kultúros Draugijos — pirmininko, p. Mykolo Sveciulio seima!.. Du jo broliu, viena vedusi su zmona ir mazais kúdikiais, o kita dar jauna vaikina. Sveciuliu senas, 75 metu tévas matydamas savo vaiku taip baisu likima i s é j o i s p r o t o. Kas ivyko su ju sena motina, ziniu negauta.

Tai jau antra toki baisi, kruvinuju maskoliu darbu Lietuvoje zinia pasiekia músu kolonija. Ne taip senai, Montevideo gyvenantis ir pieninéj dirbantis lietuvis Puzonas gavo tokia zinia, kad rusu enkavedistai uzkalé gyvenamoj gricioj jo brolius su moterimis bei mazais kúdikiais ir gyvus visus sudegino.

Sitokiu, nelaimingos músu tautos tragediju, pries kurias sustingsta sveikas protas ir netenki zodziu jas apsakyti, dabartinéj Lietuvoj yra túkstanciai, bet tu «laiminguju», kuriuos pasieké zinia, kaip bolsevikai «islaisvino» ju seimas, kol kas téra keli. Tik praéjus baisiajam laukinio komunizmo kosmarui Lietuvoje, gal visi pasigesime neteke brangiu ir artimu asmenu, kuriu vienus rusai bolsevikai bus vietoje susaude, kitus ziauriai uzkankine Sibiro taigose. Kad taip yra, pakankamai liúdija laiskai is Lietuvos, kuriuos dar gyvais pasilike ra so saviesiems iseivijoje. Visi laiskai is Lietuvos yra trumpi, vienodi ir bendro sablono. Prasciausiame popiergaly, konvertai paciu daryti ir virta bulve uzklijuoti, su rusisku pasto zenklu. Juose nieko neraso is buvusio karo, apie gimines, kaimynus, darbus, uzdarbius, ap sirengima ir pragyvenima, o tik trumpai pranesa, kad «esam gyvi ir sveiki, trobos sudegé». Bet situ trumpu, rodos nieko nepasakan ciu laisku tekste, daugumoje ju yra eilutés, ku rios viska pasko. Jos visuomet skamba taip:

«Brolis Jonas miré netikéta mirtimi. Déde Antana istiko nelaiminga mirtis. Vikintu sei ma visa ismiré».

Ir taip be galo, veik visuose laiskuose. Ir kagi tai reiskia? Ogi, kad okupantai samoningai zudo lietuvius úkininkus ir i ju vieta is gilumos Rusijos atgabentus kacapus sodina. Kad taip, o ne kitaip yra mus ganétinai itikina ir Sveciuliu seimos likimas.

Kas gi buvo Sveciuliai? Dvarininkai, fabrikantai, bankininkai, auksti valstybés valdininkai, kad bolsevikams prisireiké ju gyvybés?

Jie buvo eiliniai Lietuvos kaimo úkininkai, nedidelio úkelio savininkai, kurie nuo tamsos iki tamsai ardami tévu prakaitu aplaistytus laukus daré sau pragyvenima. Ju tévas savo jaunystéje nieko neturéjo ir tarnavo kitiems. Susitaupes centa isvyksta i Amerika. Tenai veda ir nusitaria sudare santaupu grizti Lietuvon. Eile metu jis sunkiai dirba Pansilvanijos angliu kasyklose. Jo moteris diena dirba fabrike, o naktimis plauna drabuzius. Pagaliau grista i savo gimtaji krasta ir nusiperka nedideli úkeli. Tik isigyto úkio seimininkai dirba ir cia labai daug bei sunkiai, bet vis tikisi; «Sutvarkysime úki, paaugs vaikai, o tuomet pailsésime».

Taip, jie sutvarko úkeli, uzaugina vaikus ir sulaukia gilios senatvés. Bet situo laiku, didieji XX amziaus budeliai, Hitleris ir Stalinas nusitaria pasidalyti pasauli. Ji istumia zmonija i baisu karo gaisra, kurio liepsnos apima visus kontinentus ir vandenynus. Is Uralo, Kirgizijos stepiu ir Baikalo tundru, laiminga bei zydéjusia Lietuva uzplusta puslaukinés ir zvériskos Stalino ordos. Jos zudo nekaltus lietuvius, plésia ju turta, prievartauja moteris ir degina trobé sius. Situ banditu auka lieka ne vien nelaimin ga Sveciuliu seima, bet túkstanciu túkstanciai. Kruvinas egzekucijas raudonieji budeliai atlieka viesai, Stalino vardu «laisvina» nesivarzyda mi, net dar suvaro gyvuosius ziúréti, kaip enkavedistai likviduoja «liaudies priesus». Taigi suprantoma, kodél senelis Sveciulis netenka proto ir is savo kruvinu prakaitu uzdirbtos baku zés turi iseiti su elgetos lazdele. Taip pat visiskai suprantoma kodél bégo trecdalis Lietuvos, kai komunistiné pavietré antru kartu artéjo prie Lietuvos sienos.

Bégo nuogi, viska palike, bégo kur a' ys veda, kad isgelbéjus gyvybe, nes pirmojoj oku pacijoj jau gana pazino komunistinius budelius ir is arti prisiziúréjo ju kruviniems darbams.

Ir veltui maskoliskų budeliu, uz kruvina rubli Urugvajuje nusamdyti lietuviski agentai smeizia per savo «Darba» nuo enkavedistu ir savu issigiméliu kulkos pabégusius lietuvius. Perdaug mes pazistam sita parazitini ir moralei supuvusi elementa, kad jis ka beitikintu. Ju darbai ir kalbos vien Judo grasiu paremti ir talkininkai kacapams nelaimingu músu broliu zudymui Lietuvoje.

Urugvajaus, Argentinos, Braziliojos ir kitu respubliku padorús lietuviai! Atsirubeziuokime nuo rusisku budeliu agentu, nuo lietuviu komunistu, nes jie remia músu broliu zudikus Lietuvoje. Boikotas kruvinuju enkavedistu talkininkams! Komunistas, kaip apkreciamos ligos bacila, neprivalo ieiti i doro lietuvio gricia, neduokim jiem rankos, nes ju rankos suteptos lietuviu krauju, nepirkim komunistu ar ju sim patizantu krautuvése, neduokim nei cento uz dirbti is lietuviu komunistui profesionalui, neduokim auku, nelankykim ju parengimu ir neskaitykim budeliu darbus girencio ju «Darbo». Neprisidékim prie lietuviu zudymo.

P. D.

GANA TOLERANCIJOS SU ŽMOGŽUDZIAIS

Kiekvienas zmogus, kuris siek tiek protauja ir neuzsimerkia pries einamojo momento tiesa, tas jau gana isitikino kas yra bolsevizmas, kuri Kremliaus satrapu apmokami samdiniai perstaté pasauliui kaipo darbo zmoniu isganima ir zemés «roju». Sis karas, kai bolsevistiné vergija, arbo pacios Rusijos likimas buvo pakibes ant plauko, savaime atvrté antraja medalio puse. Rudojo idéjos draugo Hitlerio griebtas uz plauku, raudonasis Maskvos cieso rius Stalinas metési demokratiju pusén. Baimé netekti zmoniu kaukolémis paremto sosto ir vienintelis issigelbéjimas, tai skubi Amerikos parama, Maskvos despota privertė truputi pakelti gelezine uzdanga, isileisti sajungininku komisijas i Rusija ir daryti neva koncesiju sajun ininkams. Stalinas buk paleidzia Kominterna, duoda religijai laisve ir ima «demokratiskai» gie oti. Bet tai buvo laikina ir kaip visuo met bolsevikisku krokodilo asaru giesmé. Paciu sajungininku ivairios komisijos, kad ir la bai stropiai enkavedistu saugomos ir kaldinamos, bet vis tik is arciau prisiziúréjo bolsevikiskaji pragara pacioje Rusijoje, bolseviku elgésys okupuotuose krastuose, ju ekspansiné politika griaunanti teisingos taikos reikala, ju noras atsisésti su komunizmo bacilomis visuose pasaulio strateginiuose punktuose, pagaliau atidaré akis ir didziuju demokratiju politikos vadovu.

Nebenusileisti daugiau bolsevikams, sitas baisus vergijos ir teroro slibinas varyti i savo senus rubezius. Ginti mazesnes tautas nuo komunistinio imperializmo. Tokie, paskutiniu dienu sukiai vis labiau girdisi pasauly. Amerika aiskiau ir griesciau pasisako pries raudonaji «drang nach Westen». Kominterno akcija, issaukia pasaulio reakcija ir susirúpinima. Arba bolsevizmas reikia sulaikyti dabar, arba paskui bus jau vélu. Atrodo, kad jis bus dabar sulaikytas. Ne tik jo grobuoniski nagai nebeileidziami i Graikija ir Turkija, bet jis pribaigiamas Kinijoj ir pasalinamas jo pavojus Japonijai. Ly is kosmaro bunda ir laisvosios Europos tautos. Bolsevikinés, arba kaip jie tituluojasi «pro gresyvés demokratijos» kvaitulys praéjo. Tikraji bolsevizmo veida ne vien pavergtos tautos pa z no. Pasaulis aiskiai kalba apie baisia komu nizmo despotija Rusijoj ir jos uzgrobtuose kras tuose, apie ziauru terora, masinius zmoniu zudymus, koncentracijos lagerius, bada ir ta begalini skurda, kuri nesa rusu ir kitos pa vergtos tautos.

Lietuviu tauta, daugiau negu kitos patyré bolsev ikinés tyranijos junga. Todél mums, laisviesiems pasaulio lietuviams pirmiesiems ir aktyviau reikia reaguoti i prieskomunistinės akcijos kylanti ir stipréjanti balsa. Siandien garsiau negu kada nors lai nuaidi per visus uz laisve ir neprikiausomybe kovojancius músu brolius sukis: «vienybéj galybé». Uzmirskime karta smulkius tarpusavius gincius ir neatidéliodami bei nuosirdziai eikime i talka tiems, ku rie kantriai, energingai ir nesireklamuodami va ro sventaji tévynés laisvés darba. Jiems trúksta darbininku, ne zodzio bet aiskiu ir energingu lietuviu patriotu, kurie nesibaido pavesto darbo ir nesigaili reikiamo cento. Tas, kuris dabar vengs darbo ar pareigos tévynés laisvinimo darbe, tas bus nevertas lietuvio vardo.

Sito darbo nasumui ir pasekmingumui, mes ne tik turim nustoti tolerave lietuvius ko munistus, bet radikaliau ir griezciau su jais kovoti, nes jie yra piktesni Lietuvos laisvés prie sai negu patys okupantai rusai. Savo laiku, Jungtiniu Amerikos Valstybiu ambasadorius Bulgarijai ir Rumunijai, kur jis prisiziúréjo bolseviku darbams, sugrizes i Washingtona taip atsiliepé apie rusus bolsevikus:

«Nei viena kultúringa tauta negali palaiky ti gerus santykius su zmogzudziais ir niekingais veidmainiais». Trumpas, bet pilnai bolsekus charakterizuojantis sio diplomato pasakymas turi búti pritaikytas Argentinos, Urugvajaus ir Brazilijos lietuviams komunistams. Tai isprotéje, issigime, daugumoj kriminalés praeities asmenys, kuriems viskas jau vistiek pat ir uz bolseviko rubli nuzudytu savo tikra motina. Tik dél to, kruvina bolseviku okupacija ir laukini terora, ciningai vadina Lietuvos islaisvi nimu. Savo niekssiskume, rusiskuju zmogzudziu tarnai arba lietuviai komunistai dar toliau eina. Gaunam túkstancius laisku nuo tremtiniu, tévu, broliu, seseru, draugu, artimuiu. Pazistame ju rasta, viska suzinom, bet rublio apakinti lietuviai komunistai per NKVD apmokama radijo nesigédina mums sakyti, kad tai ne tremtiniai raso, o girdi, «koks tai Amerikos burzuju biúras Vokietijoj». Jie nei zodzio neprasitaria pries rusus, kai tie zudo lietuvius Lietuvoje, masiniai juos tremia Azijon, griauna músu kultúros paminklus, músu miestu gatves pavadina rusu vardais. Pacius dar Lietuvoje pasilikusius lietuvius laiko baisioj tyranijoj, kad tie bijo ir laisko platesnio parasyti saviesiems i uzsieni.

Gyvenam laisvuose ir kultúringuose Pietu Amerikos krastuose kaipo laisvi lietuviai. Jokio pavojaus cia mums nesudaro Stalino tyranija ir NKVD zmogzudziai, bet kaip mazai, vos saujelé pasisventéliu dirba Lietuvos laisvés darba músu kolonijoj, o kiek daug, kad ir ne tiesioginio rémimo bet tolerancijos zmogzudziu agentams. Tai viesoji músu géda.

Gana tolerancijos su zmogzudziais. Jiems ne vieta padoriu lietuviu tarpe. Kova ir tik kova kol jie kaip puliaujanti votis bus pasalinti nuo svieko músu kolonijos kúno.

Exkomunistas.

PADÉKIME JIEMS SUSIRASTI SAVUOSIUS

Per — Laisvosios Lietuvos — redakcíja lietuviai tremtíniaí ir kiti paiesko sekanciu gíminiu bei artimuju:

Ieva Evovluckiené - Barisaité, gyvenantí Montevídeo, calle Berna 1860, Cerro, paíesko savo brolí Jona Barisa buvusí Lietuvos armíjos karinínka. Jí patí arba jí zinanciu, Evovluckiené praso atsiliepti virs nurodytu adresu.

Bronius Gaízauskas, gyvenas Montevideo, calle Reconquista 561, paiesko savo brolíu Kazimiero, Vlado, Stasio ír Antano Gaízausku. Pa cius juos, ar juos zinancius maloniai prasau pranesti virs nurodytu adresu.

Tremtiniai Europoje paiesko savuju:

Vladas Pileckas, paiesko savo brolio Juozo Pilecko, gyvenancio Urugvajuje.
Igno Valantinaviciaus, gyv. Argentinoje, paiesko jo pusbrolis is Vokietijos.
Stasys Adomonis, paiesko savo puseseriu Verusés, Teklés ir Paulinos Adomonaiciu, gyv. Urugvajuje.
Kazimieras Meldazys, paiesko savo brolio Vinco Meldazio, gyv. Montevideo mieste, a tro savo brolio Petro Meldazio, gyv. Brazilijoj, trecio savo brolio Nickaus Jurgio, gyv. Argentinoj, Santa Fe mieste ir sesers Marijos Meldazytés - Strakalaitienés, gyv. Argentinoje.
Liudai Malinauskienei - Beleskeviciutei redakcijoj yra laiskas nuo brolio is Europos.
Stefanija Ignataviciuté, paiesko Stefanijos Kulvecaités - Miskinienés.
Juozas Rúbas, paiesko Broniaus Sabrinsko, gyv. Montevideo.
Ksaveras Kisielius, paiesko savo brolio Kosto Kisieliaus, gyv. Brazilijoj.
Juozui Ruhigui yra redakcijoj laiskas nuo brolio Heinricho is Europos.
Viktoras Stabingis, paiesko brolio Juozo Stabingio, gyv. Brazilijoj.
Elzbieta Slonskiené, paiesko sesers Ingrid Bergman, kuri yra vedusi su estu tautybés inzinierium ir gyvena Montevideo.
Stasys Virpsa, paiesko savo seseru Kazimieros Virpsaités - Bajorúnienés ir Milés Virp saités, gyv. Montevideo.
Ignas Vaiciulionis, pakartotinai paiesko savo seseru Anelés ir Konstancijos Vaiciulionyciu bei svogerio Juozo Kazlausko, gyv. Urugvajuje.
Aleksandras Zagurskis, paiesko Petro Draugelio, gyv. Urugvajuje.
Pranas ir Kazimieras Salkauskai, paiesko savo brolio Jono Salkausko, yv. Montevideo ir dirbusio «Banco France».
Vladas Stanisauskas, paiesko Stepona, Mecislova, Vladislova ir Petra Tarasevicius, gyv. Brazilijoje.
J. Velavicius, paiesko kirpéjo Sirvinsko, gyv. Montevideo mieste.
Stasé Cesnauskaité - Venskiené, paiesko savo seseri Aleksandra Cesnauskaite Gintaliene, gyv. Argentinoje, Rosario mieste.
Kazys Sestokas, paiesko Albino Ileklo ir jo zmonos Veronikos Ilekienés - Krikstapaitytés, gyv. Urugvajuje.
Julius Bormann, paiesko Leopoldo Tausenfreundo, gyv. Braziliioj.
Henrikas Solominas, paiesko savo sesers Sofijos Solominaités - Pitokienés ir gíminiecio Petro Mackeviciaus, gyv. Montevideo,
Pranas Lelis, paiesko savo broli Juoza Leli, gyv. Montevideo.
Vladas Orlauskas ir Romualdas Gani prauskas, paiesko Stepono ir Domo Ganiprausku, gyv. Brazilijoj.
Med. daktaras Juozas Petrikas, paiesko Vlada Veselauska, gyv. Argentinoje.
Bronius Navikas, paiesko savo sesers Onos Navikaités - Lukosevicienés ir svogerio Petro Lukoseviciaus, gyv. Argentinoje.
Povilas Radziúnas, paiesko Agnés ir Julés Balciúnaiciu, gyv. Argentinoje.

Gauti smulkesnes zinias ir tremtiniu adresus, prasom kreiptis «Laisvosios Lietuvos» redakcijon.

Inzinierius Petras Slénis

Minint si tauru lietuvi patriota «Laisvosios Lietuvos» 12 nr. buvo isibrovusi klaida. Inz. P. Slénis yra stambios privatés imonés inzinierius Brazilijoj, kuri uzsiima ivairiu keliu statybos darbu.

Dél isibrovusios klaidos, tautieti P. Sléni lietuviskai atsiprasom.

* *

URUGVAJAUS LIETUVIAI

UŽUOJAUTOS

Rusu bolsevikams barbariskai iszudzius Sveciuliu seima Lietuvoje, skaudzios tragedijos ir gilaus liudésio valandoje, Urugv. Liet. Kultúros Draugijos pirmininkui p. Mykolui Sveciuliui, sirdinga uzuojauta reiskia:

U. L. K. Dr - jos Valdyba.

Azijatinés komunizmo bestijos pavergtoj Lietuvoj, tarp desétku túkstanciu bolseviku ziauriai nuzudytu lietuviu dar prisidéjo nauja auka. Tai bolsevikn susaudyta, rami úkininku Sveciuliu seima.

Urug. Liet. K. Dr - jos pirmininkui Mykolui Sveciuliui, sioj labai tragingoj valandoj pareiksdami músu broliska uzuojauta tíkim, kad jo seimos siurpi tragedija dar sutvirtins ji kovoje uz Lietuvos laisve, kol raudonieji budeliai nepasitrauks is Lietuvos ir jis prie seimos kapo galés nusilenkti jos krauju atpirktai laisvei.

«Laisvoji Lietuva».

PAMALDOS

Sekmadieny, geguzés mén. 4 d. s. m. 10 val. ryto, Cerro baznycioje ivyks pamaldos uz kolonijos zinomo veikéjo p. M. Sveciulio bolsevikais Lietuvoje iszudytos seimos véles.

Gedulingas Mišias atlaikys ir pasakys pamoksla kolonijos kapelionas, gerb. kun. Stan. Grigaliúnas.

Lietuviai patriotai prasomi skaitlingai atsilankyti i sias gedulingas pamaldas, nes gal daugelio músu seimas bolsevikai yra iszude.

Rep.

VELYKAS PRALEIDUS

Kaip visuomet lietuviskai ir kultúringai Urugvajaus lietuviai praleido Velyku sventes Urugv. L. K. Draugijos patalpose.

Jautria ir turininga Velyku kalba pasaké atsakomasis «L. L.» redaktorius p. Julius Jazauskas, kuri gausingos publikos net kelis sykius buvo pertraukta griausmingais aplodismentais,

Vytieciu artisiai mégéjai: p - lé Alba Grigaité, Vytautas Dorelis, Bruno Steponis, Jonas Stendelis ir Petras Markevicius, nepaprastai gyvai suvaidino «Kurcias Zentas».

Mokytojo P. Čiucelio ismokinti «Lietuviu Mokyklos» mokiniai jautriai ir meniskai deklamavo patriotinius eilérascius.

Baigus programa ivyko Lietuviu Mokyklos Tévu Komiteto surengtas mokiniu piestu marguciu konkursas. Konkurse dalyvavo 21 Lietuviu Mokyklos mokiniai. Kadangi Tévu Komiteto buvo nupirkta daug ir brangiu premiju, tai priséjo sudaryti specialé Jury Komisija, kuria sudaré Antanas Jankus, Stasys Bartnikaitis, Antanas Rackauskas, Antanas Brazys ir Kazys Vilkas.

Si Jury Komisija pirma premija paskyré F. Grigiukui, antra G. Svobaitei, trecia Vyt. Alekniukui, ketvirta J. Vaiteliukui ir penkta E. Liuzinukui. Likusias premijas, Tévu Komiteto nariai Petras Evovluckas, Andrius Alekna ir Juozas Svoba iteiké likusiems mokiniams.

Músu visuomenininkas ir foto «Esba» savininkas p. St. Bartnikaitis, pasizadéjo atminimui mokiniu darbo ir rúpescio, veltui nufotografuoti konkurso margucius.

Sveciu buvo, ypac rinktiniu bei garbingu lietuviu seimu ir grazaus patriotinio jaunimo nepaprastai daug. Geram orkestrui grojant vi si pavyzdingai linksminosi iki vélyvo vidurnakcio. Daugiau tokiu parengimu.

Rep.

LIETUVIU TÉVU DOMEI

Pranesam, kad neziúrint prasidéjusio mokslo vietos mokyklose, lietuviu kalbos pamokos Lietuviu Mokykloje eis sena tvarka, tai yra kiekviena sestadieni nuo 1 val. dienos iki 5 val. po pietu. Lietuviskos knygos duodamos nemokamai,

Lietuviai tévai, laisvais sestadieniais neleiskite savo vaikams lakstyti gatvémis ir rinktis ju blogybes, o atveskit savo mokyklon mokintis ir auklétis lietuviskai

Tévu Komitetas.

PADÉKA

Geram músu prieteliui ir bendradarbiui p. Antanui Rackauskui, uz padovanojima respublikos prezidento p. T. Berreta paveikslo.

Vytieciui Jonui Kamanduliui, uz padovanojima naujos plokstelés.

Kolektyviai pirkusiems ir draugijai aukojusiems plokstele vytieciams, lietuviskas déku.

U. L. K. D. Valdyba.

MIRÉ

Lietuvis, «Laisvosios Lietuvos» skaitytojas ir pianu fabriko savininkas p. Vladas Rapsys, siomis dienomis miré sirdies liga.

MŪSŲ LIGONYS

Laike darbo «Swift Co.» buvo smarkiai suzeistas músu draugijos veikéjas p. Kazimieras Černauskas, o jo darbo bendrui, lietuviui Povilui Siauciukénui tuo paciu metu tapo sulauzyta koja.

Savo namuose besidarbuojant, nelamingas ivykis taip pat rimtai suzeidé kita músu draugijos veikéja p. Juoza Doreli.

Netikétai ir labai sunkiai buvo susirges senas músu darbuotojas Petras Korkuzas ir músu skaitytojas, lietuvis biznierius Pranas Totilas. Sanatorijoj dar tebeguli músu veikéjo sesuté p - lé Kazé Kausinyté ir tévu prieziúroje dar tebegydoma pp. Bartnikaiciu mazoji dukrelé Zully.

Rep.

GRIŽO IS ARGENTINOS

Turizmo savaités proga, i Argentina sveciuotis buvo isvyke músu pramonininkai p. E. Jusys ir p. Alfonsas Bartàsiúnas. Taipgi pp. Godai, Grébliúnai ir kiti. Jie visi linksmai praleide laika svetingu Argentinos lietuviu tarpe laimingai sugrizo ir parvezé daug linkéjimu Urugvajaus lietuviams.

GRIZO V. CIESLINSKAS

Turizmo svenciu proga, Argentinoje ivyko tarptautinés krepsesvydzio rungtynés. Urugvaju jose atstovavo Pietu Amerikos krepsesvydzio cempionas, músu draugijos valdybos narys p. Viktoras Cieslinskas, kuris su naujais laiméjimais jau grizo i Urugvaju.

RENGIASI MOTINOS DIENAI

Urugvajaus Lietuviu Kultúros Draugijos Valdyba ir scenos darbuotojai jau rengiasi iskilmingam Motinos Dienos paminéjimui. Bus atatinkamos kalbos, vaidinimai ir isleistas specialus «Laisvosios Lietuvos» numeris. Motinu sventé ivyks geguzés ménesy. Diena ir smulki programa bus paskelbta atskiruose pranesimuose. Ruoskimés visi.

ISVYKO PAS ÚKININKUS

Músu draugijos darbuotojas ir didelis «Laisvosios Lietuvos» prietelius p. Antanas Stendelis, siomis dienomis isvyko i provincija, kur mano aplankyti lietuvius úkininkus.

Linkédami p. Antanui lietuviskai pasisveciuoti pas sirdinguosius músu «gaspadorius», lauksime jo griztant su ziniomis apie lietuvius úkininkus ir «kiskio pyragu». Kiek mums zinoma, tai tos apylinkés zemés úkyje graziai progresuoja net keli músu tautieciai.

Rep.

LIETUVISKAS POBUVIS

Pazymédami savo vedybinio gyvenimo sukakti, músu tautieciai Barbora Miklovaité — Serksniené ir jos vyras, surengé grazu lietuviska pobuvi, kuris ivyko sio mén. 13 d.

Vaisése dalyvavo: kolonijos kapelionas kun. Stanislovas Grigaliúnas, Ona Grachauskiené, Julian Rey, pp. Lauciai su dukrele Biru te, pp. Mikloviai su súnumi Walteriu ir Rikardu, Lisauskas su dukrele Danute, Balcytis su súnumi Juozuku, Jonas Kibirkstis, S. Zelionis, Tito Hasik ir kiti vaisinguju Serksniu draugai.

Linksmos vaisés, seimininkams «Ilgiausiu Metu» ir kitos lietuviu dainos uzsitesé iki vélyvos nakties.

Dalyvis.

DAUGYBÉ LAISKU

Urugvajaus lietuviai, ypac paskutinémis dienomis gavo nepaprastai daug laisku is tremtiniu ir dali is Lietuvos. Tremtiniu laiskuose aprosomos pirmosios bolseviku okupacijos baisenybés Lietuvoje ir prásoma neskelbti pavardziu, kad rusai neiszudytu dar gyvais pasilikusiu Lietuvoje ju savuju. Salti siurpuliai nupurto kúna skaitant tremtiniu laiskus ir pilnai supranti, kodél tiek daug lietuviu bégo, kai ru siskieji banditai antru kartu artéjo prie Lietuvos sienos.

Laiskai is Lietuvos stebétinai trumpi ir visi vienodi. Juose pranesa tik, kad kurie dar yra gyvi, o rusu nuzudytus sako, jog «netikétai mire». Is 43 laisku gautu is Lietuvos nei viename nebuvo pagirta rusu valdzia.

PAIESKO

Vilé Bauzyté - Paleviciené, paiesko Kazimiero Lazausko, gyv. Urugvajuje.

Karolio Kvarciejaus, gyv. Urugvajuje, paiesko súnénas.

Gauti tremtiniu adresus, prasom kreiptis «Laisvosios Lietuvos» redakcijon.

«LAISVINA» RYTU PRUSIJA

Músu skaitytojas p. Antanas Rackauskas gavo laiska is Vokietijos nuo savo giminiecio, kuriame jis raso, kad is okupuotos Rytu Prusijos rusai skubiai viska isgabena Rusijon. Isvezamos net nupléstos duru klingés, langu stangelés ir viskas kas tik yra is metalo padaryta. Isvezami taip pat gelezinkeliu bégiai ir visi tiltai.

Uzsiprenumeruokite 1947 mt. zurnala
— Laisvoji Lietuva —
Metams: Urugvajuje $ 1.50. Argentinoje $ 4.00. Amerikoje 2 doleriai.

Šaipoku Kampelis

EXTRA TELEGRAMOS.

Baisus Karas Urugvajuje.

Saipoku ziniu agentúra «Valio» pranesa, kad balandzio 6 d. raudonuju divizija «Bosiak», vadovaujama generolo Ivan Čaplikov, daré dideli puolima Casabo fronte. Vytiecio A. Čeikiuko vadovaujami lietuviai partizanai vyriskai atmusé kacapu atakas, su dideliais jiems nuostoliais. Generolui Caplikovui tapo padaryta visai raudona nosis ir smarkiai pakrividyta besar matiska vieta. Pirma medicinos pagalba Čopli kovas gavo policijos kalabose.

Panikoj bégdami raudonskúriai, Casabó musio lauke paliko Stalino paveiksla, Ciulpikaités padurko raudona véliava ir brostvininko Abrabirbicinskiuko «sceslyvo smercio» agnasé li. Casabó fronte bolsevikiskos arba rusko deguto smarvés pavojus likviduotas. Kadangi tai buvo Velyku laikas ir padorús lietuviai dziau gési Prisikélimo Svente, tai Caplikovas is altaracijos puolé kniupscias Casabó gatvéj ir dél to pralosé músi.

Kovo mén. 23 d., urugvajiecio Juan Matajajoibos vadovaujami partizanai, puolé Cerro «ULC BUMBULO» bolseviku tvirtove. Ivyko istorijoj negirdétai kruvinos kautynés. Plackomandantui Bimbuliui partizanai perbimbulino desini zandykauli ir tas nebeisrékia «Vi va Stalin», draugui Geizuciui pazairinta kairé akis, draugui Paplauskui israuta plauku kuoksta, o draugui Zolynui, kuris nors vadinos zolynu, bet nezydéjo, uzdétas ruzavas jurginas ant kairés akies.

Pasitraukus partizanams i Cerro tvirtove, músio lauke buvo rasta Kaganovic ir Podleckio abrozéliai, vienas súris ir auku rinkimo lapas bei Brelingerio biblija.

Desgraciados fronte, bolsevikai paleido smirdancias dujas. Spéjama, kad tai siauciaus Ragovo ir Varvuckienés darbas.

Baisiai pakilo lietuvisku «smetonininku galybé. Jie uzdaré Argentinos komunistu partija, Brazilijos suspendavo 6 méniasiams ir zada greit griebti draugus Urugvajuje.

«Darbas» 7 nr. raso, kad Urugvajuje mulkiu, komunistams sudétas neva tarybu Lietuvai sudétas aukas Maskvoje pasiémé rusas Aleksandr Karaganov ir kas jam netiko, persiunté Vengrijos «MPR».

Generalinis Saipoku Stabas pareiské uzjauta Casabó músi prakisusiam gen. Ivanui Caplikovui ir praso lietuvius darbininkus suaukoti 94 pezus, kuriuos jis Argentinoj prasvil pé su raudonuoju brostvininku Abrabirbicinsku ir Ciulpikaite.

Raudonkelnaité Matkuleviciuté taip susijaudino stenédama eilérastí per radio, apie dideli gruzina Stalina, kad is jos nosies islindo ubago lazdos galas ir politrukas Smugelman atsisaké ja pabuciuoti.

SENBERNIU VARGELIAI.

Kai jie buvo jauni,
Proto dar turéjo,
O dabar pasene,
Durnavot pradéjo.

Neiesko bobuciu,
Geru gaspadiniu,
Bet vis aki merkia
Prie sesiolikiniu.

Jau nei vieno plauko,
Nebér ant pakausio,
Paausiuos palike
Ir tie pasisiausé.

Sirdis, akys, traukia,
Prie jaunu mergeliu,
Bet kúnas sustinges,
Braska kaulai keliu.

Kad kupra paslépti,
Spranda aukstyn riecia.
Bet kupra kaip kalnas,
Nebeissitiesia.

Senesniu nenori,
Jaunu nesugauna,
Jos visos kaip katés,
Dreskia, prunkscia, spiauna.

Jaunesnés suéje.
Sena vyra peikia,
Jos vis jauno nori
Ir gyvent kaip reikia.

Oi vyrai, mes vyrai,
Padarém kiaulyste,
Juokais praziopsojom,
Mes savo jaunyste.

Bodega y Viñedos

de VALENTIN CARNE e HIJO

Vino Natural

★

REDENCION MELILLA

Tel. 22 00 35

★

Visi lietuviai tik cia perka, nes duodama gera preké. ekonominé kaina ir skubus bei mandagus patarnavimas.

LIBRERIA y JUGUETERIA

SELECTO

— de —

HOSMAR GERIN

Calle GRECIA 4215 — Cerro

Al lado del Cine

Ofrece toda su mercaderia a un 30% de rebaja a los suscriptores de esta revista. Libros castellanos y extranjeros

ANELE RAULUSKEVICIENE

Didelio pasirinkimo, pigiu kainu bei mandagaus patarnávimo, visu rusiu maisto produktu krautuvé. — Lietuviai prasomi uzeiti persitikrinimui

Calle BOGOTA 3217 — Cerro

Kaunas

PIENINE IR ALINE
ANDRIAUS ALEKNOS

★

Calle BOGOTA 4001 esq. Bélgica

CERRO

Visuomet sviezi produktai, ekonomiskos kainos, skubus patarnavimas. Pasitikrinkit

DIPLOMUOTAS LIETUVIS SIUVEJAS

MOTIEJUS BOLIAUSKAS

Calle Francisco Tajes 1195 P. 2 Ap. 7

★

Siuvama visu rusiu, rubai, geriausiu medziagu ir pagal paskutinius madu reikalavimus. — Savas pas sava, nes rasite garantuota darba ir ekonomiska kaina

RESTAURANT Y PENSION

Gran Bretaña

JOUZAS RAMONAS

Savininkas

Geriausia vieta lietuviams turistams atvaziuojantiems is Argentinos. Sveikas valgis. — Svarios lovos pavieniam ir erdvus kambariai seimynoms.

JUAN CARLOS GOMEZ 1266

Teléfono: 8 39 05 Montevideo

KRAUTUVÉ IR BARAS

JONO GRAMOSAUSKO

Calle PERU 1992 — Villa del Cerro

Pirmos rusies viso maisto productai ir sviezios darzovés bei vasiai — Vietos visu rusiu gerimai — Pigios kainos — Skubus ir sazingas patarnavimas. Perstikrinkite

LD 278
1947, Nr.3

Casa LIRA

1926 metais apdovanota aukso medaliu — Tarptaltinėj Parodoj Lietuvoje. — Visu rusiu pianu taisymas, sustygavimas, nauju darymas ir pertvarkymas. Lietuviams nuolaidos. Savininkas Antanas Dambrauskas

SAN JOSE 1015 Tel.: 8 36 33

FUNDICION PARDO

Fundición de Bronce Mecánico Aluminio y Herrajes en General. Sección Mecánica y Estampados Matrices de Todas Claces y Para Toda Industria

Eduardo Jusys

MOLINOS DE RAFFO 473

Teléfono: 22 53 05 Montevideo

GRECIA 3432 - CERRO - Tel.: 22 10 54

Savininkas, Stasys Bartnikaitis

PETRAS J. JASINSKAS

Lietuvis Statybininkas

Calle JAPON 2084 — Cerro

Montevideo

Lietuviams Nuolaidos.

Pr. Riboco ir Airzersteino

MENISKU ODOS ISDIRBINIU

Fabrikas

Calle RIO BRANCO 1102

Visoki meniski odos isdirbiniai parduodami urmu ir pavieniai. — Lietuviams daromos especialés nuolaidos

PRANO STANEVICIAUS

KRATUVE - BARAS - PIENINE

Geros prekės. Ekonomiskas kainos

Calle GRECIA 4200. — Villa del Cerro

IMAN

ADOLFAS KAUŠINIS

Vienintelis lietuvis Urugvajuje, turintis Elektros Stoties Teises. Atlieka: Visus elektros irengimus ir pataisymus Lietuviams Didelis Nuolaidos

Calle SAN JOSE 1088 Tel.: 8 79 56

TINTORERIA Y SOMBRERERIA

ANDES

— de —

ANTONIO YANKUS

ANDES 1257 — Tel.: 8 18 03

Moteru ir vyru rubu valymas — Visu rusiu skrybeliu valymas ir reformas. — Kostiumu ir paltu isvertimas. — Lietuviams nuolaida